

dő szertartást világi személy vezeti; jó, ha ugyanaz történik az otthoni halott-
virrasztás alkalmával is. A mise nélküli temetés szertartását teljes egészében
szerpap végezheti. Lelkipásztori szükség esetén a püspöki karok az Apostoli
Szentzsék hozzájárulásával világi embert is megbízhatnak vele (Ordo Exsequi-
arum, n. 19). Egyébként a püspöki konferenciákra tartozik annak eldöntése,
hogy adható-e megbízás világiaknak temetési szertartások végzésére (i. m.
n. 22, d). A házasságkötés új menete még nem ad módot ilyesmire, de sajtó-
s vidékeken (például missziós területen) rendkívüli megbízások lehetsé-
gesek, és elő is fordulnak.

Nem-liturgiai jellegű lelkipásztori elfoglaltságokra (például hitoktatásra,
irodai ügykezelésre) méginkább lehet világiakat alkalmazni. Ausztriában már
vannak plébániák, amelyeket szerzetesnő vezet. Az Amerikai Egyesült Álla-
mokban számos egyházmegyei irodának van női tisztviselői kara, csupán a fő-
pásztor és a helynök a felszentelt személyek. Van papnevelő főiskola is női
dogmatika-professzorral. Mindezek nemcsak elsőrendű női munkahelyek, mert
4-5 óra fizetett elfoglaltság mellett még időt és erőt hagynak az alkalmazottak-
nak háziasszonyi és családjainak teendőik ellátására az emberhez méltó sza-
badidő sérelme nélkül; hanem egyszersmind az apostoli életformát vállaló papot
is szabadá teszik a valóban apostoli munkára, hogy „mindenkinek min-
dene” lehessen (1Kor 9,22), és megszabadulva az anyakönyvek, az akták és a
számadások béklyóiból valóban át tudja élni cölibátusának értelmét. Ilyen ér-
telemben is „az idők jelei”.

Források és irodalom: Péterffy, Carolus SJ: Sacra concilia ecclesiae ro-
mano-catholicae in regno Hungariae celebrata. II. vol. (1560—1734). Posonii 1742. —
Veress, Andreas: Fontes rerum Transylvanicarum (Erdélyi történelmi források) Tom. I.
Epistolae et acta Jesuitarum Transylvaniae temporibus principum Báthory. Kolozsvár-
Budapest 1911. — Lányi Károly — Knauz Nándor: Magyar egyháztörténelem. II. Eszter-
gom 1869. — Juhász Kálmán: A licenciátusi intézmény Magyarországon. Budapest 1921.
— ua.: Ein Beitrag zur Laienseelsorge in der Diözese Raab. Burgenländische Heimat-
blätter, 21 (1959), 262—271. — Holovics Flórián: Baranya a XVII. század elején. Dallos
Miklós pécsi püspök jegyzete 1620-ban. A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 1966,
Pécs 1967, 171—178. — Hermann Egyed: A katolikus egyház története Magyarországon
1914-ig. München 1973.

Béky Gellért (Kóbe, Japán)

A KERESZTÉNY RÉSZVÉTELE A VILÁGMISSZIÓBAN

A misszió mint találkozás és szembesítés

A misszió ma már nem az, mint régen volt. Nem annyira a „vadak”, holmi
primitív erdőlakók a mai missziók színtere (régen is kevés volt az efféle misz-
zió). Szerencsére a romantika kezd lekopni a misszió fogalmáról. A valóság
nem egyszer kiábrándítóan józanabb, mint a hozzá fűzött képzeletbeli aszo-
ciációk voltak.

A missziós területek lakossága éppúgy érző, szenvedő, örvendező, kereső meg bűnös emberekből tevődik össze, mint akárhol másutt a világon. S nem egyszer — ez sokaknak talán meglepetésként hangzik — a misszionárius magas színvonalú kultúrával, nemes erkölcsi világképpel találja magát szemben. Sőt nem kevésszer tették már a hithirdetők azt a fölfedezést (hol csodálkozó döbbenettel, hol meg vegyes érzelmekkel), hogy az úgynevezett misszióban még mélyebb, hihetőbb, vonzóbb szellemi—erkölcsi erők dolgoznak az emberek lelkében, mint az elkereszténytelenedett, elvilágiasodott keresztény országokban.

Egy szóval, a misszió ma mindenekeelőtt találkozás: évszázados, sőt évezredek kultúrák, vallások, világnézetek történelmi találkozása, egy igazi nagy szembesítés. S éppen ezért önmagunkba szállással, lelkiismeretvizsgálattal kell kezdődnie. Alázatosan be kell ismernünk fogyatékoságainkat, elégtelenségünket a nagy feladattal szemben.

Kevés helyen kell ma már a „semmiből” elkezdni a misszionáriusnak a keresztény világkép megteremtését. Ázsiában csak úgy, mint Afrikában „nagy-számú népe lakik már az Istennek” (vö. Csel 18,10), akik ismeretlenül is szolgálják már Istent, keresik a maguk módján a Megváltót. Az isteneknek bemutatott áldozatokban, a Buddhához felszálló könyörgésekben, vagy csak úgy az ég felé kiterjesztett kezek által nem egyszer mintha maga Krisztus kérné a már otthonra találtaktól: „jőjj át hozzánk is, és segíts rajtunk!” (Csel 16,9) Számítalan becsületes, „szent pogány” (Daniel-Rops kifejezése) egész élete nem egyéb, mint egy szünni nem akaró „Rorate coeli desuper”, „harmatozzatok eget onnan felül, és a felhők essék az igazat!” (Iz 45,8) néma imádsága.

Igaza volt János pápának: az igazi misszió csak most kezdődik el igazán. Ami eddig volt, csupán egyes csoportok többé-kevésbé sikerült vállalkozása, hősiés (vagy nem egyszer kétes indítóokú) kísérletezése, avagy színes romantika volt csupán.

De ha mindez igaz, akkor a misszió ezután nem lehet már magánügy. Nem lehet kibújni alóla azzal, hogy a misszionáriusokra, missziós szervezetekre hárítjuk az egész felelősséget. Mostantól kezdve minden „jóakarató” keresztény férfi és nő misszionárius kell, hogy legyen. Minden egyes kereszténynek állandóan készen kell állnia a nem keresztényekkel, a hitetlenekkel, a pogányokkal való őszinte, tárgyilagos, nyílt találkozásra, valamint arra, hogy bárhol, bármikor megfeleljen mindenkinek, aki Istenbe vetett hitéről vagy keresztény reménységéről kérdőre vonja őt. Persze szerényen, tisztességtudóan, jó lelkiismerettel kell ezt tennie (vö. 1Pét 3,15-16).

Mert a misszió legfontosabb s talán legkényesebb, de egyúttal legigéretesebb pillanata manapság éppen ennek a keresztény hitvallásra való állandó készenlétnek a nagy pillanata. A szüntelen szembesítés, a megfelelni akarás és tudás. Csak az az igazi keresztény, aki bármikor, bárhol, akármilyen körülmények között meg tud és meg is akar felelni a hozzá intézett nagy kérdések-

re, amiket a pogányság, a hitetlenség, az ateizmus állandóan felé szegez az élet értelméről, a mindenség céljáról, az üdvösségről, Istenről.

Nyilvánvaló azonban az is: az ilyen értelemben vett misszió nem szorítkozik a kifejezetten „missziók”-nak nevezett területekre vagy népekre. Az ún. keresztény országokban is megtaláljuk bőven a missziós tevékenység nagy alkalmait.

A tizenharmadik apostol

Isten azt akarja, hogy „minden ember üdvözüljön és eljusson az igazság ismeretére” (1Tim 2,4). Istennek ez az üdvözítő akarata először — hogy a Szentírás nyelvén fejezzük ki magunkat — az „angyalok közvetítésével”, az angyalok „szolgálatá révén” meg a próféták által valósult meg (Csel 7,53; Gal 3,19; Zsid 2,2). A tetőpont Jézus Krisztus volt. Krisztus óta pedig maga a Szentlélek hirdeti a nagy titkot: „a pogányok is Krisztus Jézusban társörökösök, egy testhez tartoznak, és az evangélium által az ígélet részesei” (Ef 3,6). Erről kell tehát a „kellő időben” (1Tim 2,7) tanúságot tennie az Egyháznak az egész világon a hívők által!

Ma sokat írnak és beszélnek a hívők általános papságáról (1Pét 2,9; vö. Kiv 19,5-6; Jel 1,6), de csak kevesen terjesztik ki ezt a megtisztelő címet és jogot a missziós öntudatra és felelősségre.

Ugyancsak divat napjainkban minden egyes keresztény apostoli hivatásáról, sőt elkötelezettségéről értekezni: a keresztség révén minden keresztény hívő, férfi és nő, fiatal és öreg valódi apostol kell, hogy legyen, ha igényt akar tartani a keresztény névre. Vagyis szüntelenül hirdetnünk kell szóval és példánkkal „annak dicsőségét, aki a sötétségből csodálatos világosságára hívott meg bennünket” (1Pét 2,9). Jézusnak tizenkét apostola volt. A tizenharmadik mi vagyunk, megkeresztelt hívek! Kivétel nélkül.

Korunk egyre mélyebben, komolyabban éli át a közös felelősség tudatát az emberiség haladását, művelődését, békéjét, a társadalmi igazságosságot stb. illetően. Ez kétségtelenül az emberiesedés, a haladás egyik legbiztatóbb jele a történelemben. Senki sem lehet közömbös az emberiség „földi üdvössége” iránt. Mindenkinek ki kell vennie a részét (kinek-kinek a maga képessége, lehetősége és hivatása szerint) az egyre nagyobb békesség, egyre mélyebb igazságosság és a valódi boldogság munkálásából.

Ha ez igaz, akkor az örök üdvösség munkálásának kérdésével szemben sem lehetünk közömbösek. Legalább is a keresztény nem maradhat vesztég, nem helyezkedhetik semleges álláspontra addig, míg csak egy ember is lesz a földön, aki még nem ismeri az igazi Atyát, aki a maga erejéből képtelen rátalálni az Útra.

Mert nemcsak gazdasági-társadalmi téren vannak még ma is elmaradott országok és népek a világon. Az ún. „harmadik világ” riasztó valóság a lélek birodalmában is! S míg létezik ilyen „harmadik világ” a lelkekben, az üdvösség

terén (s ki merné jó lelkiismerettel állítani, hogy nincs ilyen probléma), addig égető szükség lesz a missziókra és misszionáriusokra is, sőt minden épkezláb keresztény emberre.

Érthetetlen tehát azok érvelése, akik holmi lélektani, történelmi, vagy ami még rosszabb, furcsa teológiai érvekkel próbálják igazolni a misszióktól való távolmaradásukat, vagy maguknak a misszióknak feladását! Ha Isten csakugyan azt akarja, hogy „minden ember” üdvözüljön és az igazság ismeretére eljusson, s ugyanakkor a csodák nincsenek (amint régen sem voltak) napirenden az üdvösségre való rátalálásban — sőt nem egyszer éppen az ellenkezőnek vagyunk a tanúi —, akkor csak egy módját tudjuk elképzelni az isteni üdvözítő akarat tényleges megvalósulásának: minden egyes keresztény hívő nagylelkű, gyakorlati közreműködését a missziós munkában! Ha csak a papokra, a missziós személyezetre hárítjuk a világ megtérésének felelősségét, számtanilag holtbiztosra vehetjük, hogy a missziók sohasem fogják elérni az emberiség összességét. Legfeljebb ha egy részével, a kisebbik részével sikerül majd nekik úgy-ahogy kapcsolatba lépni.

Ha eddig jobbára a misszionáriusokra és a missziós nővérekre nehezedett ez a nemes és sürgető munka az Egyházban, akkor ezután minden egyes keresztény hívőnek, aki megkapta a Szentlélek pecsétjét a keresztségben meg a bérmálásban, apostolnak, misszionáriusnak kell lennie ott, ahová az isteni gondviselés állította.

A következőkben néhány gyakorlati példával szeretnénk megvilágítani, hogyan voltak már a múltban is szép számmal, s hogyan lehetnek napjainkban is öntudatos keresztények igazán misszionáriusok az üdvösség szolgálatában.

„Széles és sokat ígérő kapu” (1Kor 16,9)

Az Apostolok cselekedeteiben sok olyan eset van följegyezve, ahol az egyszerű hívek segítik az apostolokat az evangélium terjesztésében. Legmarkánsabb példa talán a Rómából kiűzött fiatal zsidó házaspár, Aquila és Priscilla esete. Szent Pál Korintusban találkozott velük, és igen nagy hasznukat vette missziós útjain. Efezusban pl. ők veszik magukhoz az ékeszöléséről és az írásokban való jártasságáról híres Apollót is, egy alexandriai zsidót. Otthon aztán „behatóbban” elmagyarázták neki az Isten tanítását” (Csel 18,2.24.26). Ugyan hány magyar katolikus hívő lenne ma képes valamelyik művelt honfitársának „behatóbban” elmagyarázni az Isten tanítását?

Az ősegyházból sok följegyzés tanúskodik arról, hogyan terjesztették a hitet, Krisztus tanítását környezetükben a világi hívek: filozófusok, egyszerű kézművesek, cselédlányok, sőt még a keresztény rabszolgák is!

Az egyik legrégebbi keresztény országban, Georgiában, egy rabszolgálya indította el a megtérés folyamatát. Sikerült neki ui. odaadó ápolásával és imádságával meggyógyítani az ország királynőjét. Jutalmul azt kérte tőle, legyen

keresztény ő is! Litvánia is a mi Hedvigünknek köszönheti kereszténységét. Csak azzal a feltétellel ment ui. férjhez a litvánok fejedelméhez, hogy az fölveszi a kereszténységet.

Etiópia (Abesszínia) is jó példa a világiak missziós lelkületére. Egy kalózbanda elfogott egy egyiptomi hajót; utasait legyilkolták. Mindössze két ifjú menekült meg a mérszárlástól; őket eladták rabszolgának Etiópia királyának. Később, amikor már hűségükkel és tudásukkal kiérdemelték az uralkodó megbecsülését és némi befolyásuk is volt már az udvarnál, misszionáriusokat kértek Egyiptomból, hogy Etiópia is megismerje az evangéliumot.

Az is ismeretes, mekkora szerepük volt a japán keresztényeknek a 16—17. században a kereszténység terjedésében. Takayama Ukon, a kiváló katonája és dajmjó, számtalan neves kortársát vezette a keresztküthoz. De nemcsak az előkelők között buzgólkodott: megszámlálhatatlan paraszt és szamuráj is az ő közvetítésének köszönhetette a hit kegyelmét. A 16. század legkiemelkedőbb női alakja kétségtelenül Hoszokava Grácia Tamako volt Japánban. Még ma is a legnagyobbak között emlegetik a japán történetírók. Nos, ez a nemes úrnő saját buzgóságán kívül egyik udvarhölgyének, Kijohara Máriának, köszönhetette hitét. A lány már akkor megismertette vele a kereszténységet, mikor még ő maga csak hitjelölt volt. Tamakót ő is keresztelte meg, mivel a magasrangú úrnőnek szigorúan tilos volt elhagyni a házat, s mert a sőgun kemény rendelettel megtiltotta az előkelő japánoknak a kereszttség föl vételét.

Legszebb példát talán Korea szolgáltatja a „laikus” apostolkodásra. Korea szinte az egyetlen ország Ázsiában, ahol nem a misszionáriusok kezdeményezése volt az első keresztény közösség. Néhány állami hivatalnok ui. az akkor nagy tekintélynek örvendő kínai nyelvű könyvek között keresztény könyvekre bukkant. Meglepetve kezdtek tanulmányozni a számukra szokatlan és ismeretlen tanítást. Annyira megtetszett nekik, hogy másokat is beavattak a „titokba”. S mikor már kioktatták őket is a keresztény tanításban, s gyakorlatilag is megpróbálták a keresztény elveket az életbe átültetni, akkor hívtak papot, hogy keresztelné meg őket. Az is világos volt előttük, hogy csak pap tudja bemutatni a szentmiseáldozatot. Nagy volt az első misszionáriusok meglepetése, amikor szinte mindent készen találtak már az Egyház megalapozásához. S hogy mennyire nem csak felületes divathullám volt ez a koreai kaland, mi sem mutatja jobban, mint a koreai keresztények hősiesség kitaratása a múlt századi véres üldözések alatt. Még a japán keresztényüldözők nagymestere, a hírhedt Inoue is készségesen elismerte, hogy a koreai keresztényekkel, főleg a nőekkel, nem sok sikere volt.

Ez az apostoli, a misszionárius lélek első tulajdonsága: biznyságot tenni az evangéliumról, az ingyen kapott remény ajándékáról, mindenütt és mindenkor, ahol és amikor csak kapu nyílik a bemenetelre. Nem propagandáról, hangos házalásról van itt szó, hanem csak egyszerűen az őszinte, meggyőződéses „tanúság”-ról.

A szeretet leleményes

A világiak egyik másfajta, modern részvétele a missziós munkában az ún. „part-time” (részbeni, szabadidős) segítség. Sok országban vannak már olyan szervezetek, amelyek lehetővé teszik az önkéntes, nagylelkű vállalkozóknak (orvosoknak, tanítóknak, kétkézi munkásoknak, ápolónővéreknek stb.) a misszióban való tevékeny közreműködést. Ezek egy bizonyos időre (egy vagy több évre) kimennek a misszióba és a kórházakban, iskolákban, a mezőgazdaságban, építészetben, vagy ahol éppen kell, hasznosítják magukat mint orvos, tanító, ács, építész, agronómus, mérnök. Már a régi francia kanadai misszióban ott találjuk az ún. „donné”-kat, akik nem pénzért, hanem önként mentek ki a missziókba.

Nagyon hathatós fajtája a missziók segítésének az anyagi, pénzbeli támogatás is. Ma már nemzetközi vonalon álló, kitűnően megszervezett missziós szervezetek gondoskodnak a missziók anyagi támogatásáról. Az ide beküldött pénzdomány, anyagi hozzájárulás egész biztosan jó kezekbe kerül, és nagy hasznára van a misszióknak. A missziós személyzet eltartása, templomok, iskolák, kórházak és egyéb szükségessé és hasznos fölszerelés köszönheti ezeknek a szervezeteknek létezését és zavartalan, eredményes működését. Említenünk sem kell, hogy sok világi dolgozik ezekben a nemzeti vagy nemzetközi missziós szervezetekben.

Sok olyan világi hívő van, aki összerakott, összekuporgatott filléreivel, nem egyszer jó summás összegekkel támogatja rendszeresen a távoli missziók munkáját. Matt Talbot, az ír munkás, akinek boldoggá avatása folyamatban van, szerény béréből erre adakozott legszívesebben. Ismét mások személyes kapcsolataikat hasznosítják a közvetlen segítségre: pap vagy nővér ismerőseiknek küldenek könyveket, orvosságot, kerékpárt, sőt autót stb. Vannak, akik ritka bélyegsorozatokkal örvendeztetik meg a misszióban dolgozókat. Magam is többször tapasztaltam már Japánban, mennyi örömet és jóbarátot lehet szerezni az ilyen szép emlékbélyegekkal a keresztyének és nemkeresztyének sorában.

Ha szeretjük a missziókat és becsüljük az ott dolgozó papokat és nővéreket, nem kell sokat törnünk a fejünket, hogy s mint segíthetjük gyakorlatban az Isten országát. A szeretet leleményes, a nagylelkűség a legjobb tanácsadó. Az is nagy segítség lehet nem egy misszionárius számára, ha levelezünk velük, illetőleg írunk nekik, azt sem véve rossz néven, ha nincs idejük a válaszlára. Sok vigasztalást, felelősségtudatot, kezdeményező, ösztönző erőt merített már nem egy hithirdető, kedves nővér az ilyen messziről jövő levelekből. Kis Szent Teréz is levelezett két misszionáriussal.

Az is jó gyakorlati módja lehet a bekapcsolódásnak a missziós munkába, hogy magunk vagy összeállva többen fizetjük egy-egy misszionáriusnak az utat, hogy néha-néha hazamehessen kipihenni magát. Csak aki a misszióban dolgozik, az érzi (főleg ha elmaradott, idegen terepen, az európai beállítottsággal

teljesen ellenkező környezetben kell dolgoznia), mit jelent az ilyen kikapcsolódás testileg és lelkileg az embernek. Nem egy ország püspöki kara (pl. a nyugatnémet is) önkéntesen magára vállalja ezeket a költségeket. A szerzetesrendek is nagylelkűen gondoskodnak tagjaikról e téren. Mégis nem kevés azoknak a misszionáriusoknak a száma, akik mögött se pénzes rokonok nem állnak, se megértő, nagylelkű hátszország.

Mondanunk sem kell: csak akkor tudunk és fogunk is tenni valami érdemlegeset a misszióért, ha ismerjük őket és valóban érdeklődünk irántuk. Szükséges tehát, hogy valamennyire „beleolvassuk” magunkat a missziós irodalomba, támogassuk a missziós folyóiratokat, sajtótermékeket. Sokszor láttam már itt Japánban, milyen nagy különbségek lehetnek az egyes országok között missziós öntudat és érdeklődés szempontjából. A belgák, hollandok, franciák, írek, lengyelek pl. híresek missziós érzületükről és a misszióért hozott csodálatos áldozataikról.

A missziók története fényesen igazolja a tételt: kevés olyan hathatós eszköz van egy alvó keresztény ország és nép felrázására, új erőre kapására, mint a missziós lelkület, a missziós érzület ébren tartása, fellángolása. Az a keresztény nép, amely nem törődik a missziókkal, amelynek sem igénye, sem ismeretei nincsenek a missziókkal kapcsolatban, nem igen fog aktív katolikusokat, szenteket adni az Egyháznak. Legalább is korunkban nem.

Nem annyira az a fontos, mit teszünk a misszióért, mint inkább az a missziós felelősségérzet és az Isten országa iránti szeretet, amely sarkall bennünket a gyakorlati közreműködésre. Csak az a katolikus a szó szoros értelmében, aki gondolkodásában és cselekedeteiben egyaránt „missziós” érzelmű. Hiszen a „katolikus” szó „egyetemes”-t jelent. Egy ilyen tipikusan missziós gondolkodású és beállítottságú családból született például korunk egyik legnagyobb missziós társulatának alapítója, a nemrég boldoggá avatott Arnold Janssen, az Isteni Ige Társaságának büszkesége.

A mindenséget mozgató igazi hatalom

Utoljára — de legkevésbé sem utolsó sorban — meg kell említenünk az imádságot és az áldozatot. A „Jöjjön el a Te országod!” aprópénzre váltását a mindennapi életben. Furcsa dolog is volna, ha pl. valaki egész életén át buzgón imádkozná a Miatyánkot, s közben soha eszébe se jutna a misszióért, a missziós szándékokért imádkozni!

Egy japán szemlélődő nővér mondta nekem egyszer az imádságról: az imádság mozgatja igazán a mindenséget. Azért van, mozog minden, azért van a helyén és van rendben ez a világmindenség, mert vannak még, akik imádkoznak! Mennyi igazság van ennek az egyszerű apácának a szavaiban! Ő csak imádkozni és szenvedni tud a misszió sikeréért. Szinte egész életét a konyhában meg egyéb házi munkában élje le. Mégis nagyhatalmat jelent ez a csendes,

szeretetből fakadó imádság és az apró áldozatok az Isten országának terjedése szempontjából.

Ha nem lenne már senki, aki imádkoznék az Egyházért, a felebarát üdvösségéért, a missziókért: akkor kerülne valóban nagy veszedelembe nemcsak az Egyház, hanem az egész emberiség is. Míg imádkozó ember lesz a földön, nem kell félni a pokol kapuitól sem. S minél több az ilyen imádkozó keresztény, eltelve missziós lelkülettel, annál közelebb van hozzánk az Isten országa.

Nem véletlen, hogy éppen egy kínai pap olvasta ilyen értelemben Szent Péter levelét: vámi, sőt „siettetni” kell az Isten napjának, az istenországnak az eljövételét! (Vö. 2Pét 3,12) Nem úgy érve, mintha menekülni akarnánk a nagy és nehéz feladatoktól. Ellenkezőleg: éppen azért, hogy örömmel, hittel, önfeláldozó nagylelkűséggel dolgozzunk itt és most, lehetőségeinknek megfelelően, Isten országának terjedésén és mielőbbi megvalósulásán.

Ez pedig gyakorlatban a tengeren túli és „hazai” missziókban történik, a főntebb lefestett missziós lelkület által.

Hets Aurelián (Brazília)

FÁY DÁVID INDIÁN MISSIONÁRIUS

Brazíliában az egész ország egyházi szervezetét összefogó püspöki konferenciához (CNBB) csatolt újabb keletű országos missziós szervezet: a sokat emlegetett CIMI (Comissao Indigenista Missionária), az ősi bennszülöttek leszármazottaival foglalkozó missziós bizottság, az 1978-as évet a „mártírok évének” jelentette ki. Az idén novemberben lesz 350 éve, hogy a déli Rio Grande-i „redukciók”-ban fellázított indiánok megölték Roque Gonzales, Alonso Rodriguez és Joao de Castilhos jezsuita atyákat. (1934-ben XI. Pius boldoggá avatta őket.) Ebben és évben akarják megoldani az indiánokhoz tartozó földek határainak kérdését, és most készül az az új rendelkezés, amely törvénybe iktatja a még vad állapotban élő indiánok jogait, valamint a nemzeti életbe való fokozatos beépítésük lehetőségeit, mindenkor előtérbe helyezve szabadságjogaikat. Ezt a március végén elkészült szabályozó rendeletet tanulmányozva többször tapasztaljuk, hogy a kis tanulmányunkban fölmerülő problémákat még mindig nem sikerült megoldani. Éppen ezért térnek vissza mind gyakrabban az illetékes hatóságok és kutatók az indiánok múltjához. Az Egyház — amely legjobban érzi az őslakókkal kapcsolatos problémákat — ebben az évben a már történelmi nevékké vált vértanúkhöz sorakoztatja az újabb és jelenlegi évek hőseit is.

Minket most azoknak a magyar jezsuitáknak a munkája érdekel, akik a XVIII. sz.-ban működtek Brazília észak-keleti részén, az akkor szinte külön országként kezelt Nagy-Pará államban, amely magába foglalt az Amazonas óriási területén kívül több jelenlegi észak-keleti részállamot, köztük jelen ta-